

2986

GUANYAREM!!

Editat pel Sindicat de
Dibuixants Professionals

Ciudadà elegant i econòmic, el vostre sastre i camiser no pot ésser altre que la

Casa BASTIDA

Passeig de Gràcia, 18-BARCELONA

Gran Basar de Sastreria i Camiseria
Sistema Nordamericà

Allí trobareu el vostre vestit i la vostra camisa amb totes les comoditats de preus. Ni liquidacions, ni rebaixes de preus no poden res amb nosaltres. Sols els 55 anys d'experiència comercial permeten fer el que fa la Casa Bastida.

En Sastreria tenim

100.000 vestits confeccionats paten des de 15 pessetes.
100.000 vestits confeccionats llaneta en gustos moderns, tall anglès, a 40, 50, 60 i 75 ptes. els més superiors.

100.000 pantalons confeccionats, des de 5 ptes. i classes més superiors, a 8, 10 i 15 pessetes.

Amb un petit suplement us podem fer el vestit a la mida, com també, si us precisa, tenim una secció que ens permet lliurar-vos a la tarda el vestit encarregat el matí.

En Camiseria tenim

100.000 camises de gran estil, a 4'95.

100.000 camises de diferents qualitatats en zèfirs, popelins i rayons, a 6, 8 i 10 ptes.

100.000 calçotets, des de 1'95 ptes.

100.000 samarretes, des de 0'95 cèntims.

100.000 pijames, des de 4'95 ptes.

En la camiseria a mida podem fer-vos estalviar un 50 per 100. Fem camises des de 8 pessetes, i de rayon des de 12 ptes.

Encara que estem situats al Passeig de Gràcia, som la casa més barata de Barcelona.

Obsequiem tots els compradors amb diferents presents i segells de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvi.

AVIS. — Els que de fora de Barcelona vulguin servir-se de la nostra casa, poden escriure, i adjuntant 0'50 pessetes en segells, rebran figurins, mostres i un sistema especial per a prendre's les mides amb les instruccions per a rebre l'encàrrec abans dels cinc dies.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ,
AVG.^a PORTAL DE L'ÀNGEL, 2
Telèfon 10796
BARCELONA

FORA DE BARCELONA -
PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:

ESPANYA: trimestre 3 Pessetes
ESTRANGER: trimestre 5 Pessetes

VEUS AMIGUES

Ha estat a Barcelona Victòria Kent. Ha volgut copsar la vibració del nostre poble en aquests moments greus, que obren un capítol en la història del món.

Ha visitat les autoritats i s'ha acostat a les masses. Ha acudit als centres oficials i ha conversat amb la gent del carrer. Ha visitat el vaixell soviètic que ha ancorat al nostre port ple d'ajut material i reconfortadores esperances.

Victòria Kent, rectilínia, ferma en la seva orientació, lliure de prejudicis, s'ha posat, amb tot el seu talent i tot el seu dinamisme, al servei de la causa del poble. I en conferències, parlaments per la ràdio i viatges per l'Espanya no infestada, predica l'optimisme i la confiança en el triomf: armes poderoses de la reraguarda.

Victòria Kent ha palesat com Catalunya aporta a la causa de la llibertat els seus màxims esforços. Ha palesat com la indústria de guerra treballa nit i dia. Com cada dia s'organitzen i surten noves columnes cap als fronts. Com s'envien que-

E. Ortega Gasset

viures allà on són necessaris. Com tot reducte de llibertat, vibra, a la nostra terra, a l'unison per l'aplastament de l'odiós feixisme.

També ha estat a Barcelona, l'advocat Eduard Ortega i Gasset, tan avorrit de les dretes, lluitador incansable de la nobilíssima causa de la democràcia. Motiva el seu viatge un bell propòsit. El de parlar al món, en nom dels advocats espanyols, per tal de denunciar les transgressions del dret que estan cometent, arreu, els facciosos. Amb Joan Casanoves, president del nostre Par-

Victoria Kent

Ossorio Gallardo

BENVINGUT SIGUI A BARCELONA
EL PRESIDENT DE LA
REPÚBLICA

PARAULES ALIENES

La civilització cristiana

(De «Alma Latina», de Porto-Rico.)

L'anomenada civilització cristiana està a punt de donar un capgirell terriblement i enormement transcendent. La guspira que ha encès, a la ubèrrima Espanya, la lluita, desfermada i fraticida, covarà un nou ordre de coses respecte a les quals Espanya ha de donar la norma al món. Rússia, amb tots els seus recursos i tota la seva grandesa, no posseeix l'empenta espiritual, la potencialitat anímica capaç de fer esclatar la tapa romàtica que ofega, de fa segles, la humanitat. Això és privatiu d'Espanya, i a Espanya pertany de dilucidar, amb sang viva, el rumb que ha de seguir la societat.

Contràriament al que sembla, el mateix Crist ha empunyat la torxa roja que fa entreveure a l'home una nova albada. És Crist pur, nou i rediu, qui, redreçant-se amb gest magnífic, alça el fuet per foragitar els mercaders del Temple. Els fariseus, els estults, els avantatgistes, que en nom d'ell construïren i volen sostenir la present desequilibrada arquitectura de civilització per aprofitar-se'n sacrificant cos i ànima han estat descoberts. L'home venut, l'explotat, l'anihilat, el crucificat, s'ha girat contra el fals Crist fet tremolar com a estendard pels mercaders. Un Crist primitiu i terrible, el Crist de la Justícia ha llançat el seu anatema contra els qui usaren els seus portulats d'amor i caritat per envilir i constrènyer el proïme privant-lo de llibertat i del dret inviolable d'humanitat.

Milions, bilions, trillions de duros curullant tres o quatre mans, closes a la resta dels homes, al costat de milions, bilions, trillions de mans febrejants per aconseguir un rossegó... que s'ha de subdividir a engrunes... una engruna a canvi d'una vida... i el pa podrint-se en sacs, ordres del mandrós filisteu. Angoixa, misèria, fam per a tres quartes parts de la humanitat, i excés, luxe, comoditat i vici per a una quarta part. ¿És això, la civilització cristiana? ¿Per què esbalair-se dels excessos, quan, davant de milers d'espellifats amb la mà estesa, es cremen gra-

ners, magatzems sencers, per tal d'apujar els preus que han de fer més rics els rics? ¿És això, la civilització cristiana? ¿Per què horritzar-se de cremar esglésies, d'assassinats de capellans, de violacions de claustres, quan els qui havien d'ésser pobres entre els pobres, tenen les caixes a vessar, mentre deixen morir de fam i de desesperació els qui prediquen resignació, amor i caritat? ¿On és l'amor que els ha d'exemplaritzar? ¿On és la digna caritat cristiana? Res d'amor. Res de caritat. Res de resignació. Justícia.

Fulminant i terrible, el Crist s'aixeca. És el Crist que escup els mercaders que gosen profanar el seu Temple. És el Crist de la justícia que també és el Crist de l'amor. L'amor és justícia.

Neteja, equilibri, decència. Sobre aquesta base s'ha de reedificar el Temple. I damunt el Temple vole-

iarà la bandera de la República, de la casa del poble, de la casa de tothom. Que vingui la germanor, la igualtat relativa per a tots, la llibertat, la vida!, que després floriran esponerosos i espontanis l'amor, la caritat, la resignació. Reneixi resplendent el Crist dels pans i els peixos, el Crist de les gerres de vi, el Crist de la generositat. Damunt de les runes de l'odi i de la misèria engendrades pel lucre i l'estultícia, sorgirà la veritable, la primitiva civilització cristiana enaltint l'amor. I sobre el Temple, rentat amb sang, s'aixecarà una senzilla, però bella estructura que donarà cabuda a tothom, sense privilegis per a ningú. Tota la Terra serà el Temple de Crist. Tots els homes seran els seus sacerdots. Aleshores podrem parlar de civilització cristiana.

Enric MIRÓ.

—Té! ara no el podem cosir.

—I això?

—Se'ns ha acabat el fil negre.

Anecdotari ciutadà

El regidor Vilalta —especialitzat en desaparicions— té un defecte físic que fins ara fa poc no ha estat conegut. El xicot pateix de «daltonisme», cosa que consisteix en no distingir el color vermell.

Vilalta, el 19 de juliol, en veure tanta bandera pel carrer, no va poder estar-se de preguntar a un amic:

—¿Són grises o de quin color són tantes banderes?

I, és clar! El secret va anar en orri. I en Ferrer, en assabentar-se'n no es va saber estar d'exclamar:

—Pobre xicot! Ara m'explico perquè sempre duia aquelles corbates tan estrofolàries!

**

L'altre dia, Francesc Pujols va comparèixer a l'Ateneu.

—Caram! Tu per ací? —li preguntà un amic.

—He baixat per anar a l'enterrament de X.

—¿Hi havia molta gent?

—Sí. Però molt poc entusiasme!

**

Gonçal de Reparaz, l'home més garrell d'Espanya, va anar dies passats a la Generalitat. A la galeria gòtica va ésser saludat per un periodista retirat que ha volgut ésser novel·lista...

—Y qué hace usted ahora? —li pregunta Reparaz...

—Res. Sense un clau. No tinc altra fortuna que el meu talent...

—Y qué? —respongué el primer tot anant-se'n—. *La pobreza no es delito...*

**

Dies passats, una personalitat va enviar un dels seus secretaris, a veure una altra personalitat, per a tractar d'un assumpte força difícil.

En tornar el secretari, la primera personalitat li preguntà:

—Què t'ha dit?

—Home! És molt difícil de repetir.

—Prescindeix de les paraules groixudes.

—Aleshores... no m'ha dit res.

**

Un sord-mut es va anar a allistar

a les milícies. I, com és natural, no va ésser admès.

Justifica aquesta decisió el doctor Mira amb les següents paraules:

—Afigureu-vos que de nit, somiés alt: Quin perill per al físic del seu companys de llit!

**

El jutge popular Medina, va preguntar dies passats, a un demanat:

—Bé... ¿Es confessa o no autor del delictes?

I va rebre la següent resposta:

—Perdoni. Abans voldria saber què diuen els testimonis.

**

La Victòria Kent ha estat a Barcelona. I uns amics —entre ells unes autoritats— la van obsequiar amb un dinar.

—On vas? —preguntaren a un dels comensals, en abandonar la Generalitat.

—Al dinar de la Victòria.

La nova, en córrer per Barcelona, va escampar un devessall d'optimisme.

**

Al doctor G... li va ésser presentat un alemany antifeixista, dels que lluiten al front.

El doctor G..., creient afalagar-lo, li digué:

—Jo, quan la gran guerra, era germanòfil. Sóc un admirador del seu país.

Ara, l'alemany, des del front, li ha enviat una tarja que diu:

«*Sie sind ein Esel.*»

Que vol dir: «Vostè és un ase.»

El doctor G..., que no sap la traducció, l'ensenya tot cofoi.

**

Llegit a «La Vanguardia», al peu d'un gravat:

«La milicià de nuestra fotografía pertenece a la centuria mandada por Vicién.»

Supossem que cap dels nostres llegidors ignora que Vicién és un poblet de la província d'Osca, ocupat per les milícies.

«Els moros han estat pagats amb bitllets alemanys d'abans la guerra, sense circulació» (Dels diaris)

—Pertot ens diuen el mateix. Si tindran raó?

El número vinent, L'ESQUELLA DE LA TORRATXA començarà a publicar unes interessants informacions gràfiques del front d'Aragó, havent-se enviat a les línies de foc a tal objecte, el nostre company Juli Rosuero, del Sindicat de Dibuixants Professionals. El llapiç de Rosuero copsarà escenes de la guerra i de la vida de les nostres milícies, que, seran traslladades a les planes de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA. Confiam que aquesta iniciativa serà agradosament acollida pels nostres lectors.

REMENANT PAPERS...

*Segons l'Església catòlica
la rebel·lió és il·lícita*

Copiem, a continuació, unes paraules de la pastoral que van publicar els bisbes espanyols, l'any 1931, quan l'adveniment de la República.

Diuen així:

«La Iglesia... jamás deja de inculcar el acatamiento y obediencia debidos al Poder constituido, aun en los días en que sus depositarios y representantes abusen del mismo en contra de ella, privándose, de esta suerte, del más poderoso sostén de la autoridad y del medio más eficaz de obtener del pueblo la obediencia a sus leyes. Con aquella lealtad, pues, que corresponde a un cristiano, los católicos españoles acatarán el Poder civil en la forma con que de hecho exista, y, dentro de la legalidad constituida, practicarán todos los derechos y deberes del buen ciudadano.»

Hi afegim el comentari que, en el seu número del 8 d'octubre del 1932 hi va posar «El Debate», portant-veu dels «catòlics» que avui donen tot el seu escalf a la rebel·lió:

«Hemos sido y seremos los paladines de la lucha legal y del acatamiento a los Poderes constituidos. Ante todo, por razones morales. Respetamos otros criterios; pero nosotros creemos que la rebelión propiamente dicha es ilícita. Esta creencia encuentra firme e inequívoca corroboración en multitud de textos de León XIII. La pastoral co-

lectiva de los prelados españoles, publicada precisamente a poco de instituida la segunda República, nos alecciona con la misma doctrina; y los prelados españoles, juntos en aquella declaración, para nosotros son la Iglesia. Por si alguien las olvidó repitamos sus palabras: *Que no admiten la sedición y el complot.*»

Perquè vegin els nostres lectors el cas que s'ha de fer de la paraula dels catòlics!

«Dones.—Ni vosaltres ni jo no sabíem el que era una guerra. Tinc el meu marit al front. No retingueu els vostres, perquè és preferible ésser vídua d'heroi que esposa d'un miserable.»

DOLORS IBARRURI.

Tot m'ho haveu pres, però la llibertat dels meus fills no me la prendreu!

FORA CARETES!

Havia d'ésser Rússia—aquella nació-papu que molts temien—l'única que podia desemascarar els Estats que, sota la capa de no ingerència, assortien de material bèl·lic els militars sublevats espanyols. Havia d'ésser Rússia i cap altra, perquè no n'hi ha cap més on governin els obrers.

La llunyana Rússia ha allargat la mà a la República espanyola i ha fet caure les caretes dels Estats feixistes. Ja n'hi ha prou!—ha dit—! la comèdia ha entrat en una fase més seriosa.

En el teatre de la S. de N. comença ara el darrer acte de la funció. Si els intèrprets saben bé els seus papers, l'autor de l'obra en sortirà mal parat; no seguiran pas el llibret! Cadascú sap que el paper de l'loro no li escau i voldrà posar-hi un xic de salsa de la seva pròpia collita...

Però cap allà al llunyà Orient hi ha algú que sap millor el paper i voldrà que, a l'obra, hi triomfi la justícia.

Els nacionalistes

Són ells; es diuen nacionalistes. Volen imposar el nacionalisme amb botes, mostatxo i un trabuc penjat al coll. Nosaltres per ells, som els rojos, els dolents, els qui volem portar l'Espanya «única e indivisible» al caos, a la barbàrie i la volem ensorrar.

Ells, no; es diuen nacionalistes. Uns nacionalistes que permeten que es passegin per les ciutats on encara campen, soldats alemanys en formació militar. Són aquells que han tornat a plantar el feixisme a Eivissa amb una columna d'italians. Són aquells nacionalistes que han promès les Canàries i Marroc al seu amo Hitler. Aquella Espanya única i indivisible els cabrà al palmell de la mà, aviat.

Nosaltres, els rojos, els dolents, també en som, de nacionalistes. Més que ells. Perquè nosaltres volem la veritable nacionalitat, sense regalar cap tros de la terra a ningú. Volem que cada poble ibèric tingui la seva fesomia, amb llengua, costums, lleis i esperit propis.

I dels dos nacionalismes, ens quedem amb el nostre.

VIBRACIONS

Desconfieu dels qui un comencen una confiança amb un «m'han dit»...

**

Ha quedat palesada l'absoluta inutilitat dels «senyorassos».

**

En algunes cases, encara s'hi resa el rosari. I després, naturalment, s'hi escolta Ràdio-Sevilla.

**

La frivolitat és un dels perills més temibles de la guerra.

**

La justícia tot just ara comença a ésser una cosa justa.

**

Les «missions especials» tenen l'aventatge de no resultar perilloses.

**

No tots els qui vesteixen de milicians ho són.

**

El vestir-se de pobre no té cap eficàcia revolucionària.

**

¿Qui hauria sospitat el valor espiritual d'un matalàs?

**

La fina percepció popular ha vist, amb la vinguda del vaixell soviètic, l'inici d'un període històric.

**

Els covards, al front, hi fan nosa. Els valents, a la reraguarda, també.

**

Caldria arxivar la paraula «caritat». Té regust d'humiliació, de sotmetiment a la magnanimitat burgesa.

**

És lamentable que encara, en cer-

tes publicacions, es continuï confo-

**

Malgrat tot, alguns diars encara semblen burgesos.

**

I encara, quan plou, hi ha qui ven impermeables pel carrer!

**

Costa menys canviar de religió que de cafè.

**

És molt dolorós constatar, en aquests moments, que encara hi ha sectaris que fan política.

**

¿Quan es farà el degut elogi dels metges barcelonins que ho han deixat tot per anar al front?

**

Cartells pels carrers. Cartells masculins, vibrants, expressió d'una voluntat de guanyar. ¡Quin turment per als ulls feixistes!

**

No ens acabem d'acostumar a veure en el fusell una arma femenina. Malgrat les fotografies que sovintegen.

**

Tot aquell qui fa quelcom té en contra seu, els qui fan la mateixa cosa, els qui fan el contrari i els qui no fan res.

**

La diplomàcia consisteix a fer creure als altres que són més vius que nosaltres.

**

Els pobres són generosos. Els rics no ho poden ésser. ¡Tenen tantes necessitats!

**

El qui perdona els dolents, perjudica els bons.

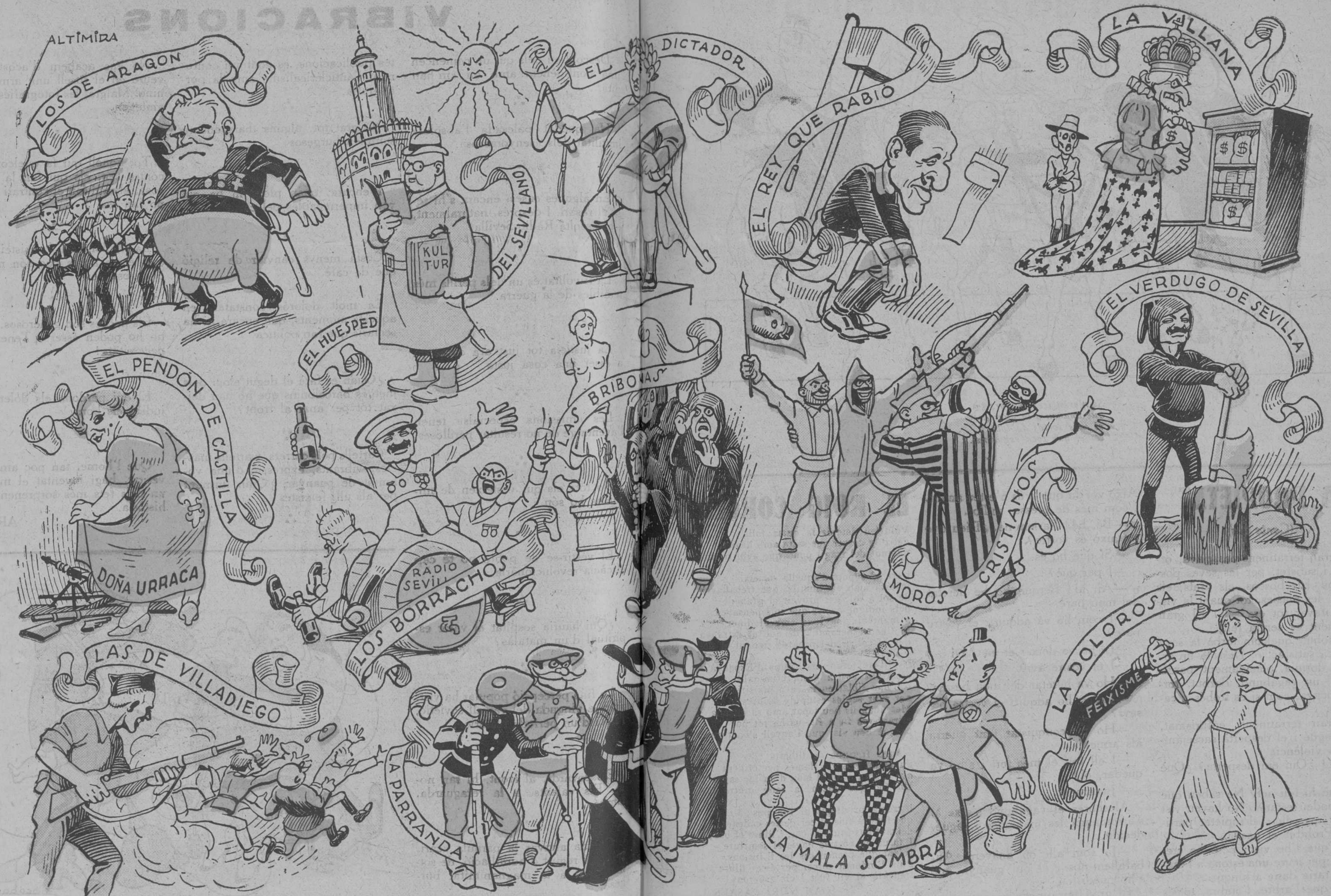
**

Que l'home, tan poc amic de la veritat, hagi inventat el mirall, és un dels fets més sorprenents de la història.

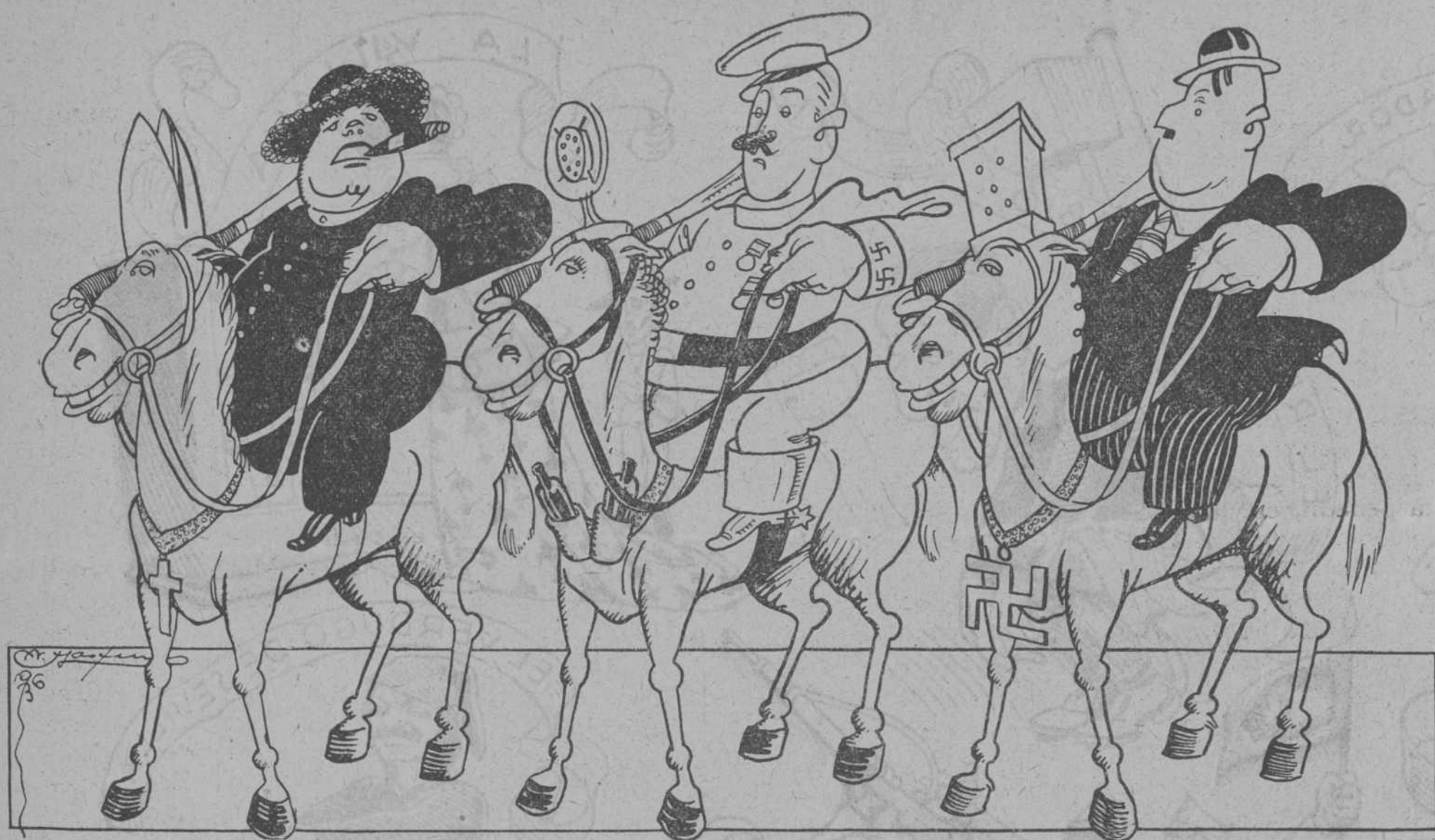
ARDAL

—«Mi general» haurem d'evacuar la posició; no queden més dones ni infants per posar davant dels parapets.

EL REPERTORI DEL PATRE NACIONAL DE BURGOS

*Si n'eren tres senyors
que anaven a la guerra
el més sortós de tots
tot el que toca esguerra...*

LA PROPIETAT

(Conte rus)

El gran terratinent passejava, orgullós i satisfet, per les seves possessions. Els boscos, els prats, els camps, les masies, tot quant la vista abastava, tot era seu! El gran terratinent es sentia feliç...

De sobte, quelcom torbà la seva beatífica satisfacció. Dessota un arbre, hi dormia, plàcidament, panxa enlaire, un vagabund. Barbut, fornit, roncava, com si es trobés a casa seva.

El gran terratinent, enfurismat, hi correu i el despertà sacsejant-lo amb violència.

—Eh! ¿Quí em desperta? ¿Què voleu?

—Què hi feu ací? No sabeu que no hi podeu estar? ¿No haveu vist el rètol que diu: «Propietat particular. Prohibit el pas?»

—Sí que l'he vist; però he cregut que per jeure una estona a l'ombra no faria dany a ningú.

—És que l'arbre, l'ombra, tot és meu, ¿ho sabeu? I el que és meu ho vull per a mi, només per a mi.

Això vol dir que ja us n'esteu anant, i com més de pressa, millor.

—Bé, bé! Parlem-ne. ¿Dieu que tot això és vostre?

—Sí que ho és.

—I per què?

—Ai, ai! Perquè ho he heretat del meu pare.

—I com ho va adquirir el vostre pare?

—Li ho va deixar el meu avi.

—I el vostre avi?

—Ho va heretar del meu besavi.

—I d'on ho adquirí el vostre besavi?

—Ho va conquistar fent guerra als armenis.

—I ell fou el més fort i s'ho va quedar, oi?

—Justament.

Aleshores el vagabund s'aixecà, s'arromangà les mànigues i digué, decidit,

—Ja som allí on anàvem. Au, barallem-nos i el qui guanyi, que s'ho quedí...

El gran terratinent no es volgué barallar. I li donà deu rubles per què el deixés tranquil.

EL ROIG CORCER

Voldríeu detenir la cursa folla del roig corcer que salta amb llibertat damunt del fràgil pont, que avui tronto-

[lla

i era el suport d'aquella societat injusta amb els humils, que treballaven de sol a sol, per proveir el graner dels indignes cacics que sols pensaven a mantenir son luxe amb el diner! Si l'heu esperonat, ¿de què us estranya que el corcer del progrés trenqui el do-

[gal,

i salti adalerot pels camps d'Espanya esclafant vostra gesta criminal?

L'heu fiblat en la carn martiritzada per vint segles estúpids d'opressió! Mes quan us heu topat amb sa mirada mirant-vos fit a fit, us ha fet por perquè heu vist que l'anyell s'ha tornat

[fera

i salta freturós de llibertat duent un raig de flames per crinera que arbora a tot el món d'un foc sagrat! Un foc que encén la sang dintre les

[venes,

i crema privilegis al seu pas; que fondrà fins el cer de les cadenes deixant-nos lliure el cor, i lliure el braç! I torna en nostres llavis el somriure veient que prenen cos les il·lusions. Puix l'indòmit corcer per ésser lliure trencarà el vil fuet i els esperons!

JOAN NURI CASALS

¿Què has fet, avui, català, per a guanyar la guerra?

TENIM NOVES DE PARIS...

Acaba d'arribar de París un amic nostre. I, com haurien fet tots vos-
tés, en el nostre cas, ens hem apres-
sat a demanar-li noves.

—¿Com està París, en aquests moments?

—Aparentment, quiet. Però hom observa una tivantor que s'haurà d'exterioritzar, més aviat o més tard. Blum té pànic a la guerra. Aquest pànic l'ha fet procedir injustament amb Espanya, contra el parer de la gran massa obrera. Ara ja n'està penedit, car la deslleialtat de les potències, deslleials de sempre, ha fet debades el sacrifici. Per altra part, La Rocque i els seus, ajudats per Hitler i Mussolini i finançats per Heymanns, l'agent dels jesuïtes, apreten de valent per tal de trencar el front popular. Han estat a punt d'aconseguir-ho...

—I l'exèrcit?

—L'exèrcit és l'incògnita inquietant. Com a Espanya, els generals vells són imperialistes; la qual cosa vol dir feixistes. Les conomiancians de molts d'ells amb el Vaticà són prou conegudes. Però hi ha bona part de l'aficialitat jove que és sincerament republicana... i quelcom més. Un aixecament militar és

improbable perquè els soldats no el farien possible...

—¿Quina actitud adopten els parisencs amb els refugiats espanyols?

—L'opinió, a París, es divideix en dos sectors—el front popular i el conservadurisme. Els pocs refugiats esquerrans—vells, covards—no són objecte de massa contemplacions. En canvi, el gran nombre d'espanyols adinerats, nobles, polítics, que han cercat refugis a París, si bé són menyspreats pel poble—que més d'una vegada els han befat públicament—són festejats per la gent de diner i gaudeixen de llibertat per a fer i desfer i reunir-se i conspirar. Precisament aquella llibertat que no tenien els republicans i catalanistes que anaren a França després del 6 d'octubre.

—És a dir, que conspiren?

—Ui! I no poc. Tothom sap que tenen centres i agències a Pau i a Baiona. Cada dues setmanes, Gil Robles va a París, es veu amb uns quants senyors al Meurice i s'entona a Lisboa, on té l'agència general.

March viu a París en un hotel dels Camps Elisis, que és un focus de conspiració. L'Aunós, aquell ex-

secretari de Cambó, que fou ministre de la dictadura, fa d'agent d'enllaç entre les embaixades d'Itàlia i Alemanya i Gil Robles. Uns quants personatges radicals, que pogueren fugir a temps, no fan més que viatjar.

—I Cambó?

—Estigué només, uns dies a París. Ara, és a Alemanya, segons diuen. També hi és en Ventosa. No sé si en duen alguna de cap, però hom parla de si pensen anar a l'Argentina.

—I en Pich?

—Continua al Mont Tabor, molt malalt. No té un cèntim, i, naturalment, la colla que el voltava, l'ha abandonat. Viu amb el seu nebot... El qui donarà feina, si el deixen fer, és Martínez Anido. La seva casa de Baiona és un quarter general. Va i ve gaire bé cada dia de Sant Sebastià. A París també hi ve sovint i acostuma a parar a l'Hotel de Londres et Milan, del carrer de Santa Jascinta, prop de l'Ópera, on, casualment, viu aquell agent dels Jesuïtes de què us he parlat abans...

—Impressió global?

—Que França, la França tradicional, es torna feixista i simpatitza pels rebels. Que el poble, com a Espanya, odia el feixisme. Que si bé avui està dividit la necessitat de defensar la seva llibertat l'aglutinaria fortament. Que els «creus de ferro», com els militars espanyols, lliurarien França a Hitler per tal de salvar el capitalisme amenaçat. Que Blum està en mala posició; però que hom no creu que caigui, ja que la caiguda podria produir la catàstrofe. Que el tòpic de la «neutralitat» es desfarà paulatinament. I que aquell París que vexava i feia difícil la vida als emigrats republicans, quan el bienni negre, ara rep satisfet i curulla d'atencions els emigrats feixistes. Res més...

Opinem que el nostre amic ja ens ha dit prou i no el molestem més...

Ll.

—Tant rics que érem i ara veure'ns en una posició, tan dolenta

«Cal prosseguir la lluita fins a la fi. Quan a Rússia tinguérem la guerra civil, el poble, que no tenia mitjans de lluita, va vèncer, malgrat tot, destruint les tiranies. Així ha d'ocórrer a Espanya, que sabrà palesar les grans possibilitats que l'esdevenidor li reserva.»

KHOLTZOV.

LES NOSTRES INTERVIUS

El Sindicat de Dibuixants Professionals

Parlar amb l'Alloza, el formidable organitzador, ànima del Sindicat de Dibuixants professionals, no és tasca fàcil i planera. S'hi oposen dos obstacles formidables: l'intens, intensíssim treball que damunt ell

ALLOZA

pesa i la seva modèstia que resisteix les més porfidiuses envestides. Invocant l'interès de l'entitat i la conveniència que el poble conegui les seves iniciatives, aconseguirem, amb penes i treballs el nostre propòsit.

VIADER

—Parleu-nos del Sindicat —li diguérem.

—El Sindicat de Dibuixants Professionals, era l'únic Sindicat d'Artistes que existia abans del 19 de juliol. Després d'aquesta data, tots els artistes encara no sindicats des-

HELIUS GOMEZ

cobriren que tenien, fundament arre-lats formidables sentiments revolucionaris. Aquest descobriment els portà a fundar, a corre-cuita, uns

BENIGANI

quants Sindicats, quan deixaren d'oír-se els trets pels carrers.

La nostra posició de classe, ben definida amb anterioritat als fets revolucionaris, ha quedat palesada amb la intensa tasca social que ha-

BARTOLI

vem realitzat. Afiliats nostres, amb les mateixes armes amb què contribuïren a aixafar la rebel·lió feixista, s'apropriaren de l'edifici d'un ex-marquès facciós i lliuraren la valuo-

APA

sa documentació política que hi trobaren a organismes responsables.

Convertit el palau apropiat en el nostre local social, es va iniciar la propaganda d'agitació revolucionària a l'ensens que es resolía l'angoixosa situació econòmica de molts dels nostres afiliats. En aquells primers dies, la nostra gloriosa

U. G. T. va donar pa als nostres homes i llurs famílies. Els menjadors del Colom, de l'Eqüestre i del Ritz mantingueren els artistes sindicats, mentre el Comitè del Sindicat organitzava el treball i impulsava, fins a la seva realització, tot

M. BAS

el pla publicitari contra el feixisme.

—¿A què obeïa aquest pla i quines consignes l'havien d'integrar?

—El projecte de propaganda sorgí naturalment de les necessitats del moment. El ràpid triomf sobre el feixisme a Barcelona va crear un estat ambiental d'excessiva confiança, en les masses populars. Molts fins arribaren a creure que no havia passat res. Calia evidenciar que un excessiu optimisme era nociu. Calia recordar que els nostres germans lluitaven contra els facciosos per terres d'Ibèria. Calia mantenir latent l'esperit combatiu dels primers dies. Calia cridar a tots a la disciplina. Calia, sobretot, encaminar al imatge —la més eficaç forma de la propaganda— havia de plasmar totpoble en l'ordre revolucionari. I la tes les consignes precises per a la bona marxa de la lluita. El Sindicat

SHUM

va crear el taller d'on sortirien els crits revolucionaris dels nostres cartells, i la crítica contra el feixisme de les nostres caricatures.

—I en sortíreu...

—En abundor. Els nostres cartells ompliren els carrers de Barcelona, els pobles de Catalunya, les ciutats revolucionàries d'Ibèria i els països democràtics d'Europa. Les nostres caricatures ompliren les planes de la premsa.

—No acabarien aquí les activitats...

—No. Això no era suficient. Calia seguir el ritme accelerat de l'epopeia popular. Més projectes, doncs, de propaganda. Decorats sobre vagons de tren, exposicions en ciutats de Catalunya, conferències, mítings i formació d'altres Sindicats de dibuixants. A les poques setmanes de l'aixecament feixista els vagons de tren, pintats per nosaltres, aixecaven l'entusiasme revolucionari en els més apartats recons d'Ibèria. Els punys enlairats saludaven el pas d'aquests trens simbòlics d'una etapa històrica.

Les nostres exposicions de dibuixos antifeixistes han aixecat, arreu de Catalunya, enorme efervescència

—Vaja! Això és un obús de confiança!

De quan els capellans cremaven esglésies

La destrucció dels temples i convents —focus indiscutibles de feixisme— és un dels arguments que la gent d'ordre esgrimeix per tal de justificar la seva simpatia per la causa facciosa.

—Com volen, diuen, que nosaltres, catòlics, simpatitzem amb els qui cremen la Casa del Senyor!

L'argument tindria una certa lògica si la història no registrés casos de destrucció dels temples pels mateixos soldats de la fe. I com que ens agrada d'ensenyar, fins l'adversari, aquí transcrivim unes escenes de la carlinada...

«Expedició carlista a les ordres de Basili Antoni Garcia. La componien quatre batallons i dos-cents cavalls. Des de Los Arcos va passar la columna a La Mancha deturant-se a La Calzada de Calatrava, poble defensat per alguns soldats i uns nacionals dels pobles veïns, tots els quals es replegaren a l'església, únic edifici resistent. Els carlistes tractaren, a la nit, que es rendissin els parapetats en el lloc sagrat. Però l'arribada del capítost Orejita va de-

cidir el sacrifici de tots. Els liberals es disposaren a la defensiva i Basili A. Garcia inicià l'atac. Els carlins obriren a canonades la porta de l'església, on penetraren infanteria i paisans, els quals feren una gran foguera amb altar, imatges i retaulles, mentre disparaven contra els qui, refugiats en els pisos, treien el cap per la finestra. Els assetjats, entre els quals hi havia dones i criatures, familiars dels defensors, començaren a experimentar els efectes asfixiants de la fumera. I, quan, cremant ja l'edifici, s'oïen els crits de les dones i els infants, el rector del temple exclamava, bestial...

—¡Que ben afinada està avui l'orgue!

Com un nacional es llancés des d'una finestra i volgués fugir, malgrat haver-se trencat una cama, el mateix rector excitava als facciosos:

—Caçeu-lo, aquest conill que s'escapa!

I el mataren.

Els assetjats que fugien de l'incendi, entre ells moltes criatures i dones, els carlistes els mataren a trets i a cops de baioneta...

El que feien aquells «soldados de Cristo», que gaudien, per Creu del Papa de 30 de maig del 1838 de les gràcies de croada i d'indult quadragèsim, amb major raó ho podia fer el poble vexat i atropellat...

R.

PORTA

contra els bandits opressors del poble, mentre els nostres mítings de caràcter polític i sindical agrupaven entorn nostre grans contingents de totes les tendències democràtiques.

També el Sindicat de Dibuixants té dos portant-veus en la premsa: «Papitu» i L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, els quals, reformats, han estat posats al servei del poble, en la lluita antifeixista.

—Projectes per a més endavant?

—El que us he dit és la tasca realitzada, fins ara, pel Sindicat de Dibuixants professionals. Els nombrosos projectes que estan en estudi i propers a realitzar-se no estic autoritzat per a divulgar-los. Aviat, quan siguin una magnífica realitat, els coneixerà el poble. Digueu que el Sindicat de Dibuixants professionals està incondicionalment al ser-

XIRINIUS

L'Estevet i el senyor Esteve

El senyor Esteve està atabalat. Li surt fumera del cap, ho podeu creure. Com si la revolució no li hagués fet prou la guitza, ara, el seu fill, l'Estevet, se li vol fer milicià. No ens negareu que el senyor Esteve té motius per a llançar la gorra al foc!

Escolteu els seus plans...

—No són coses de riure les que a mi em passen. Com si no haguesin caigut damunt meu totes les set plagues d'Egipte, ara, a l'Estevet, el meu fill únic, li ha entrat la dèria d'anar-se'n al front.

—No sabia que pensés així!

—Ni jo tampoc, sant cristià. Ahir se'm va destapar. Si fins em va dir «retrógado». Vegi si no n'hi ha per estomacar-lo.

—I, de què li ha vingut?

—Què sé jo, pobre de mi! Ha estat una mena de xampió. Ai que tinc... i vull ésser «miliciano». Pel que sembla l'han ensibornat els companys del despatx, i miri, com que és així... Oh! I no es pensi. Fins té carnet i tot, i cotitza, i, esgarrifi's... Es vol casar pel civil!

—Què em diu, ara! Ya té xicota?

—Home! Per molt civilment que un es casi, sense xicota no hi cas. Sí, ja en té. És una pantalonera. Calculi! El meu noi, educat als Jesuïtes, amb tots els principis, ara engrescar-se d'una pantalonera!

—I encara sort que, ara, no poden treballar al seu domicili...

—¿Què vol dir, ara, vostè, amb això?

—Que no durà els pantalons a casa!

—Sí, faci-hi brometa, encara. Ja li dic jo que és un tràngol, per un pare! Però, la veritat és que si el sentís, s'hi encisaria. S'explica, s'explica. És aixèrit, això, sí. Els jesuïtes sempre em deien que el casarien bé...

—Prepari's, doncs, per al casori...

—No me'n parli. Ves que dirà la parentela. Serà un *dos d'oros* per a la família. Però si ell s'hi entesta...

—I vostè, no s'ha sindicat?

—I ara! No, senyor, no. Joestic sense feina... I el Sindicat de Talla-dors de Cupó, encara que existís, no me'n donaria!

—Empenyoreu-vos-ho ací que no miren prim respecte a la procedència.

ONA CURTA

Espanya té a Perpinyà un cònsol feixista. Un cònsol que no despatxa passajorts als espanyols que volen venir a lluitar per la llibertat i que no s'amaga de palesar la seva simpatia per les partides de Franco.

Les queixes han estat nombroses. Les protestes han estat fetes en tots els tons. Malgrat tot, el cònsol d'Espanya a Perpinyà no ha estat canviat encara...

El President de la República Francesa, M. Lebrun, va dir al nostre ambaixador Araquistain: «França estarà sempre al costat d'Espanya».

Geogràficament, sí.

A Itàlia regna la misèria. El poble pateix fam. El país resta ofegat sota l'embaliun de la càrrega bèlica...

Per a posar remei a l'angoixosa situació, Mussolini ha pensat d'armar tota Itàlia.

El xim-xim ofega, pel que hom veu, la gana.

Com a alemanys, amb passaports estesos pel cònsol alemany, van sortir de Barcelona, els primers dies de la revolta, molts senyorassos feixistes.

Com a italians, proveïts de passaports italians, van fugir a centenars els frares, capellans i monges espanyols.

Esperàvem, encara que fos per pura fórmula, alguna reclamació diplomàtica...

A Alemanya ha estat creat un tribunal per a jutjar els delictes comesos pels qui «toquin la puresa de la raça nazi».

Suposem que tots els aviadors i oficials alemanys llogats per March, tindran qui els vigili per tal d'evitar-los una relliscada.

No fos cosa que retornessin a Alemanya amb taques a la raça!

La maçoneria ha contribuït a salvar la República.

Si sabéssim on para Mossèn Tusquets, li explicariem què han fet els maçons en els moments actuals.

I si comparava conductes, potser s'avergonyiria!

Mèxic s'ha posat noblement i obertament al costat d'Espanya.

Es comprèn. Mèxic és un país que ha sofert molt sota la tirania dretista i que ha sabut alliberar-se'n a costa de la seva sang...

I a més, ha conegut de prop l'E-miliano!

La ridícula «Junta Nacional» d'en Cabanellas, ha sortit de Burgos per tal d'instalar-se a Salamanca.

No per res, no. És que dona la casualitat que Salamanca és més prop de la frontera portuguesa...

Al front, plou i hi fa fred. Mentre els panxacontents, a la reraguarda preparen la roba d'hivern, al front manquen abrigalls, i bufandes, i sueters...

Es dolorós que, en aquests moments de sacrifici, hi hagi qui necessiti l'esperó d'unes ordres categòriques, per a complir el seu deure.

Barcelona es troba a centenars de quilòmetres del front. I, malgrat aquesta circumstància, els seus carers donen la sensació de trobar-se a dues passes de la lluita.

O sobren milicians a la capital o en manquen a les línies de foc. Però tants uniformes, tantes armes, tant d'aparat bèl·lic per les Rambles, no l'acabem d'entendre.

Perquè l'explicació que se'ns ocorre no ens satisfà gens ni gota.

Els fabricants de rumors ja no saben què fer per tal de mantenir la clientela.

Veient que els anuncis de desfetes, de cataclismes i de complicacions de tota mena ja no se'ls empassa ningú, han imaginat a darrera hora quelcom més sensacional. Han inventat unes injeccions misterioses, que maten ràpidament...

El truc és vell, i ara, com abans, ha estat acollit pel poble amb un somriure de menyspreu. Però els fabricants de guatilles a manca d'altra cosa, ho fan córrer...

¿Encara no és arribada l'hora de fer un escarment?

Encara veiem que els diaris, quan donen la nova de la detenció d'uns infeliços, ho fan posant-hi llurs noms i cognoms; però que quan participen l'agafament de peixos grossos, callen els noms i surten amb allò de «ayer fueron detenidas diferentes personalidades».

Com costarà d'extirpar el virus burgès!

Llegim que un conegut pintor català prepara una conferència sobre el tema «El arte en la guerra».

Recomanem, per evitar el que ens anuncia el distingit pintor, que es trametin al front, moltes bufandes i molts sueters.

Aquests dies, amb veritable sorpresa, hem pogut palesar que són molts els barcelonins que saben el rus. I nosaltres que ens creïem que, aquí, només l'entenien els nostres companys Hòlios Gómez i D'Oc!

Barcelona no cessa de donar-nos sorpreses.

Correspondència

Sixt. — Anirà, sinó aquesta setmana, l'altre.

Fra Candela. — El mateix li diem.

Roc Savi. — Ho havem donat al fill de la portera, perquè hi jugui.

J. Tomàs. — Ja no té actualitat. I és llàstima!

Pere M. C. — Traspassem el seu encàrrec a l'Administració. Mercès pels elogis.

Un reconragrat. — Caldrà que es subjecti a la nova orientació. Esperem que ho farà.

Met. — No fa pel nostre tarannà.

Un separatista. — No està gens malament, però... vol dir que és oportú?

M. Riera. — No pot ésser. I cregui que ho sentim.

Diç. — Fugi, home, fugi! Que es creu que venim de l'hort?

Ivan S. — Sí que estan d'ullera a la Beguda!

Manu. — Al cove, amb tots els honors.

EL FEIXISMÉ I L'ANIMA QUE L'AGUANTA